

1,5811. ÇĀk. Ch. 3,6. MĀrk. P. 26,7. Gīt. 11,8. — 3) *Etwas mittheilen, lehren* VEDĀNTAS. (Allāh.) No. 108. — Vgl. *बोधोद्योग* fig.

— *समव inne werden, erfahren*: जनाः समवबुध्यन्तीमो ऽयमिति MBh. 4,1085. नाहं समवबुध्ये — राज्ञश्चिकीर्षितम् R. 2,9,31. — Vgl. *समवबोधन*.

— *आ achten auf* (acc.): बोधा मु मे मघवन्वाचमेमाम् RV. 7,22,3.

— *उद् med. erwachen*: उद् स्तोमसो ऋद्धिर्नैरबुधन् RV. 7,72,3. उद्बुध्यं समनसः सखायः 10,101,1. 105. VS. 13,54 (JĀG. 1,299). उद्बुध् *erwacht* (in übertr. Bed.): जन्मतः प्रभृति निर्विकारे मनसि उद्बुधमात्रो विकारो भावः Śāh. D. 31,4. 62,8. 11. — Vgl. *उद्बोध* fig.

— *प्रोद्, partic. प्रोद्बुध् erwacht* (in übertr. Bed.): °पूर्वसिद्धिप्रमादुर Verz. d. Oxf. H. 128, b, 24. प्रोद्बुध्नुनाम 27. °बुद्धि 261, b, 17. — Vgl. *प्रोद्बोध*.

— *समुद् caus. erwecken* (in übertr. Bed.) NĪlak. 169. — Vgl. *समुद्बोध*.

— *नि achten auf, Etwas* (acc.) *vornehmen von Jmd* (gen., selten mit सकाशात्): कुवित्रो ऋष्य वचसो नि बोधिषत् RV. 2,16,7. 30,7. ÇĀt. Br. 6,8,2,8. Sonst stets im imperat.: निबोध AV. 19,49,5. KATHOP. 1,14. BHAG. 1,7. 18,50. DRAUP. 3,3. ARĢ. 3,9. MBh. 1,2378. 4725. 3,311. 2316. 2895. 10653. 16776. 3,7255. 7488. 13,5584. R. 2,28,4. 110,2. 111,22. 5,64,22. KUMĀRAS. 3,14. 5,52. MĀrk. P. 33,16. ऋमरान्वे निबोधास्मान् *vernimm, dass wir Götter sind*, MBh. 3,2137. 2443. ARĢ. 3,18. R. 2,23,42. निबोधत M. 1,68. 119. 2,1. 25. 68. 3,20. 183. 193. 3,100. 146. 6,86. 97. 9,25. 31. 103. 148. 220. 336. 12,53. 82. JĀG. 1,2. निबोधस्व MBh. 1,1353. HARIV. 8822. निबोधधम् MBh. 3,16871. 12,6255. — *caus. zu wissen thun, sagen, sprechen* BHAG. P. 3,2,22. — Vgl. *निबोद्धव्य* fig.

— *संनि vernehmen*: संनिबोध तत् MĀrk. P. 30,61. ततो हस्ततानपि संनिबोधत Kār. 2 aus der KĀç. zu P. 7,2,10.

— *परि s. परिवोध*.

— *प्र 1) med. (°बुध्यते) erwachen, erweckt werden; wachen*: ऋभुत्सु प्र देव्या साकं वाचाकृमश्चनोः RV. 8,9,16. प्र बुध्यस्व सुबुधा बुध्यमाना AV. 14,2,75. VS. 22,7. ÇĀt. Br. 3,2,2,22. 4,1,2,25. 10,3,2,6. R. 2,63,16. 89,10 (97,15 GORR.). SUÇ. 1,364,1. R. 1,8. Spr. 410. 1339. KATHĀS. 3,65. 31,13. प्रबुधे 11,63. 33,106. न ते सुबुधं प्रबुध्यन्ति (so auch ed. Bomb.) MBh. 13,3143. प्रभोत्स्यते (dat.) TS. 7,1,19,2. प्रबुध्य MĀLAV. 36,8. KATHĀS. 32,74. 33,135. 37,230. प्रबुद्धा 18,284. प्रबुधे (inf.) नः पुनस्क्रुधि VS. 4,14. प्रबुद्ध् *erwacht, wach* KAIVALYOP. in Ind. St. 2,12. Hip. 4,25. MBh. 3,1900. R. 3,76,30. ÇĀk. 108. MEGH. 90. Spr. 2712. VID. 49. 134. KATHĀS. 4,12. 28,30. 37,229. RĪGĀ-TAR. 1,372. 3,408. HIT. 9,6. ÇĀç. 9,30. BHĀṬṬ. 4,14. स्वप्न° BĀLAB. 40. नोऽग्रे जगत्सर्वं निमीलति निमीलति । सूर्योदये यथाम्बोऽं तत्प्रबोधे प्रबुध्यते ॥ *erwachen und aufblühen* Spr. 1447. प्रबुद्ध् *aufgeblüht* H. 1127. R. 4,38,59. RAGH. 10,9. *erwacht* so v. a. *erfüllt*: °कर्मन् BHAG. P. 3,6,4. ऋप्रबुद्धा पशोः शक्तिः प्रबुद्धा कैलिकस्य च Verz. d. Oxf. H. 91, b, 21. TEÇOVINDP. in Ind. St. 2, 64. *zu wirken begonnen habend, von einem Zauberspruch* Verz. d. Oxf. H. 103, a, 17. संतोषसुखप्रबुद्धमनस् so v. a. *erhell* Spr. 2326. KATHĀS. 23,290. *erhell* so v. a. *hellsichtig* 42,14. *aufgeweckt, klug* H. 341. HALĪ. 2,177. PAÑKĀT. 4,22. — 2) *act. erkennen, inne werden*: व्याघ्रं शयानं प्रति मा प्रबोध *erkenne in mir gleichsam einen schlafenden Tiger* MBh.

V. Theil.

3,10653. — *caus. 1) wecken* RV. 1,113,14. 124,10. 134,3. प्रबोधयन्तीरुपसः ससत्तम् 4,51,5. 14,3. 8,9,17. 10,42,2. VS. 27,2. KĀṬ. Ç. 9,1,1. 25,11,32. KAUC. 73. 77. M. 4,57. JĀG. 1,138. MBh. 1,5958. 5967. 5984. 4,514. 13,2747. R. 2,56,1. 6,37,14. SUÇ. 1,374,14. MĀRĢH. 43,6. RAGH. 3,65. 6,56. R. 1,8. v. I. VĀDDHA-KĀN. 9,6. VID. 124. KATHĀS. 32,71. 33,195. 43,249. प्रबोधितवत् *erweckt* (!) Śāh. D. 3,1. सुते कर्म प्रबोधयन् BHAG. P. 3,6,3. *aufblühen machen* KUMĀRAS. 1,16. — 2) *Jmd bereden. Jndem zusprechen, Jmd zu überzeugen suchen, ermahnen, vorstellen* MBh. 1,5579. 12,6129. RAGH. 3,68. KATHĀS. 16,8. 17,11. 31,94. 46,196. 49,187. BHAG. P. 1,8,46. PRAB. 33,8. 104,8. PAÑKĀT. 74,9. 220,2. HIT. 17,3. 93,17. 111,1. DHĀRTAS. 76,10. *Jnd Etwas lehren, mit dopp. acc.: एकमेवान्तरं यस्तु गुरुः शिष्यं प्रबोधयेत्* VĀDDHA-KĀN. 13,2. — 3) *Etwas reizen* (durch eine leichte Berührung, Reibung): ललारं वमतः पुंसः पार्श्वे दौ च प्रबोधयेत् ÇĀRĢG. SĀMĢ. 3,3,14. — Vgl. *प्रबुद्ध. प्रबुध् figg., प्रबोधक. प्रबोधन, 1. प्रबोधिता, प्रबोधिन्, प्रबोध्य*.

— *अनुप्र caus. Jnd aufmerksam machen, erinnern* ÇĀk. 4,16, v. 1 für अनु°.

— *विप्र erwachen*: °बुद्ध MEGH. 110. — *caus. zur Sprache bringen, besprechen*: एवं व्युत्पापिते धर्मे बद्धधा विप्रबोधिते । निश्चयं नाधिगच्छामः समूहाः MBh. 14,1361.

— *संप्र (°बुध्यते) erwachen*: °बुद्ध MBh. 10,367. *erwachen* von einem Zaubersprüche so v. a. *zu wirken anfangen* Verz. d. Oxf. H. 103, a, 14. — *caus. 1) wecken* ÇĀt. Br. 2,2,2,21. 3,9,2,1. — 2) *Jmd bereden*: त्वं तु विज्ञापितः सर्वं न पुनः संप्रबोधितः HARIV. 5270. — 3) *zur Sprache bringen, besprechen* HARIV. 11370 (ed. Bomb. liest: गर्भवासं पतञ्जय भूतानां संप्रबोधितः).

— *प्रति 1) erwachen*: °बुध्यते M. 1,74. 2,163. MBh. 1,5052. 13,3145. R. 2,14,50. R. GORR. 2,12,20. 6,37,65. Spr. 1837. 2362. °बुध्यते JĀG. 1,330. प्रतिबुध्यन्तम् MBh. 1,5053. HARIV. 789. °बुध्य R. GORR. 2,3,5. MĀRĢH. 93,6. °बोद्धुम् R. GORR. 2,12,21. °बुद्ध *erwacht* Hip. 1,52. MBh. 3,7267. R. 2,63,5. DAÇ. 1,1. ITIH. bei ŚĀh. zu RV. 1,123,1. उपसि प्रतिबुद्धायाम् HARIV. 13278. हृदयकमलं बद्धं प्रत्यबोधि *aufblühen* BHAG. P. 7,8,12. प्रतिबुद्धवस्तु *erwacht, aufgegangen* 3,28,38. ऋप्रतिबुद्धचेतम् *nicht erhellt* 1,13,36. प्रतिबुद्ध *erleuchtet, von einer Person* 4,20,5. ऋ MBh. 12,11327. 11487. — 2) *wahrnehmen, inne werden, bemerken*: प्रति गावः समिधानं बुधत् RV. 7,9,4. 78,5. प्रति त्वा डक्षितार्द्व उषो जीरा ऋभुत्समहि 81,3. प्रतिबुध्यमान *aufmerksam* 4,51,10. AV. 4,37,3. 12. 1,62. AIT. Br. 2,11. 31. 6,4. ÇĀt. Br. 2,2,2,14. 14,2,2,21. 7,2,17. ध्रुवं निवृत्तं प्रतिबुध्य वैशसात् BHAG. P. 4,12,1. 6,7,10. *act.*: कुविद्ध् प्रति यथो चिदस्य नः सजात्यस्य मरुतो बुबोधय RV. 10,64,13. प्रतिबुद्ध *wahrgenommen* 1,191,5. — 3) *erwecken*: प्रति स्तोमैर्भिरुषसं वसिष्ठा ऋबुधन् RV. 7,80,1. (उषसम्) प्रति स्तोमैर्भिरुत्समहि 4,32,4. — *प्रतिबोधित* MBh. 12,3686 *fehlerhaft für प्रतिबोधित*. — *caus. 1) wecken* R. 2,36,3. 63,12. ÇĀk. 134. KATHĀS. 43,189. BHAG. P. 5,2,4. श्यास्वनप्रतिबोधिता R. GORR. 1,29,6 (vgl. 28,6 SCHL.). कृतं तु खलु वीर्यं ते प्रसुप्तं प्रतिबोधय 4,26,16. — 2) *Jmd aufmerksam machen, belehren, aufklären* MBh. 6,135. HARIV. 3970. R. 2,52,35. RAGH. 1,74. Spr. 2213. TARKAN. 32. ÇĀMĢ. zu BĀH. ĀR. Up. S. 211. BHAG. P. 2,7,30. 3,12,29. 4,23,3. MĀRĢ.

7*